

BEZÁNYI-THURÓCZY FLÓRA

„MINDENT, AMIT HELYETTEM TESZEL, AZT TŐLEM VESZED EL!”

BESZÉLGETÉS BESNYI SZABOLCCSAL, A KATALIZÁTOR PEDAGÓGUSKÉPZÉSI KÖZPONT TRÉNERÉVEL AZ ÉLMÉNYPEDAGÓGIÁRÓL ÉS TAPASZTALATI TANULÁSRÓL

Szabolccsal régebben együtt dolgoztunk, így nagy öröm volt vele ismét az egyik fő érdeklődési területünkről beszélgetni, mégpedig az élménypedagógiáról. Szabolcs egyrészt online képzéseket – pl. Játékra fel! – tart trénerként. Másrészt a Tanulási Zóna kezdeményezésén belül megálmodott egy online élménypedagógia alapképzést – ami mellé jár egy klubtagság is –, melynek segítségével közel 800 szakmai anyag érhető el pedagógusok számára. Ezek főként élménypedagógiai gyakorlatok, játékok és módszertani anyagok, illetve forgatókönyvek kirándulásszervezéshez. Ezen felül, az élménypedagógia iránt érdeklődők elsősorban Magyarországon, Szerbiában és Romániában tudnak részt venni az általa szervezett offline tréningeken. Idén tavasszal pedig Szlovákiában is megrendezésre került egy pedagógusok számára szervezett élménypedagógiai konferencia.

■ Számodra mit jelent az élménypedagógia? Mi az esszenciája?

■ Úgy közelíteném meg, hogy mi a különbség, illetve a hasonlóság a játékpedagógia és az élménypedagógia között. Azt gondolom, hogy mindkét helyzetből lehet tanulni, miközben önmagunkat tudjuk adni és nem szükséges eljátszani egy másik szerepet. A megélt érzelmek teljesen valóság az adott helyzetben. Ha egy játékban kiközösítenek, akkor amiatt előfordulhat, hogy rosszkedvű leszek vagy sírok. Ha valamit nem tudok egy játékban, akkor ingerült lehetek. Ha valamit meg tudok csinálni, akkor katartikus sikerélményem lehet. Személy szerint mindkét módszert nagyon jónak gondolom, hiszen remekül mintázza az életet, de nincs plusz következménye. Ha a családomnak itthon vacsorát főzök és odaégetem, akkor lehet, hogy ugyanúgy rossz hangulatom lesz, mintha kiközösítenének egy játékban, de ebben az esetben nem lesz mit ennie a családnak. Így van egy plusz következmény. Ez egy kézzelfogható különbség a való világ, illetve a játékpedagógia és élménypedagógia között. A játék és élmény között – hogyha valami nagyon egyszerű definíciót kellene keresnem – az egyik fontos tényező az, ahogyan én – mint a foglalkozás működtetője – jelen vagyok. A játékpedagógia esetében játékvezetői szerepkörben vagyok, tehát elmondom a résztvevőknek, hogy mikor, mit és hogyan csináljanak. Amikor egy élménypedagógiai helyzetről beszélünk, akkor az élménypedagógiai gyakorlatot nem vezetem, hanem facilitálom. Ebben az esetben nem mondom meg a résztvevőknek, hogyan kell a gyakorlatot megoldani. Rájuk bízom a felfedezést, így sokkal inkább egy keretet adok a szabályokkal. Összefoglalva, a játékpedagógia esetében tudom, hogy mit és hogyan kell csinálni, míg az élménypedagógiában olyan szabályok vannak, amik a keretknél fogva nagyon sokféle lehetőséget biztosítanak a résztvevőknek.

■ ...és mi a helyzet a tapasztalati tanulással? Hiszen az egésznek a célja az, hogy a tapasztalatainkat át tudjuk ültetni a hétköznapiakba. Hova teszed azt ebben a körben?

■ A tapasztalati tanulás nekem egy sokkal tágabb halmaz, aminek része az élménypedagógia is. Egy táncpedagógiai vagy drámapedagógiai foglalkozás is lehet tapasztalati tanulás. Nagyon sokféle lehetőség van a tapasztalati tanulásban, és azon belül az egyik ilyen terület az élménypedagógia.

■ Azt mind tapasztaljuk a mindennapokban, hogy az érzékszervi élmények sokkal jobban megmaradnak, mint a tankönyvi szövegek. Számomra ilyen a fizikaórán a kocsik ütköztetése és a földrajzórán a bolygómakettek. Van olyan élmény az iskolás éveidből, ami nagyon intenzíven megmaradt és sosem fogod elfelejteni?

■ Azt hiszem, hogy amikor a pi fogalmát bevezették nekünk matematikaórán. Kaptunk különféle méretű hengereket, és le kellett mérnünk cérnával a kerületét. A számolgatások után végül mindenkinek kijött nagyjából a 3,14 érték. Kiderült, hogy ez az állandó mindenképpen ugyanaz lett, és rögtön értettem is a miértjét. Nagyon tetszett, ahogy a matematikatanárunk ezt a gyakorlatot bevezette. Ez egy remek példa a tapasztalati tanulásra is. Nagy szívfájdalmam egyébként, hogy gyerekként nincs élményem az élménypedagógiáról, csupán egy-egy tanáromnak volt olyan remek gyakorlati ötlete, amire mai fejjel vissza tudok emlékezni.

■ Hogyan és mikor kezdted el az élménypedagógiával foglalkozni?

■ Kiskamaszként, miközben én magam nem is tudtam, hogy azzal foglalkozom. Teljesen véletlenül csöppentem oda egy nyári táborba, ahol egy animátornak segítettem gyerekprogramokat szervezni. Később rájöttem, hogy amit akkor csináltam, valójában élménypedagógia volt. Onnantól kezdve táborról táborig számoltam az évet, és rengeteget készültem arra,

hogy minél jobb játévezető lehessenek. Akkoriban még azt gondoltam, hogy csak játékot vezetek, viszont igazából már facilitátorként is jelen voltam. Majd kezdtem kevésnek érezni, hogy csak nyaranta tartok gyerekeknek foglalkozásokat, ezért elkezdtem civil szervezetekben aktívan tevékenykedni. A civil szférán keresztül nagyon sok foglalkozást tartottam, közben pedig folyamatosan képeztem magam. Végül 2007-ben döntöttem úgy, hogy felhagyok az akkori munkámmal, és főállásban trénerként kezdek el dolgozni. Jelenleg pedig azt tanítom, amit szeretek, immár 16 éve.

■ **Miért született meg a vállalkozásod? Mi volt a motiváció a pedagógusképzések mögött?**

■ Eredetileg gyerekcsoportokkal foglalkoztam. Később teljesen véletlenül részt vettem egy pedagógus-továbbképzésen segédtrénerként, ami nagy hatással volt rám. Már előtte is kacérokodtam a gondolattal, hogy sokkal több gyerekcsoport van, akikhez nem tudok eljutni, mint akikhez igen. Rájöttem, hogy sokkal inkább az az én utam, hogy átadjam a tudást olyan embereknek, akik mindennap gyerekekkel foglalkoznak.

Első körben a civil szférát, animátorokat és tábor szervezőket kerestem meg, majd a pedagógus-továbbképzési programnak köszönhetően jött a gondolat, hogy akár pedagógusokkal is szívesen foglalkoznék. Az első hónapok visszajelzései alapján kiderült, hogy a pedagógusok részéről nagy az igény az élménypedagógia adta élményszerzésre, és ez találkozott a facilitatori törekvéseimmel.

■ **Mára már regionális szinten jelen van az élménypedagógiával foglalkozó vállalkozásod. Miképp vállhatott elérhető több országban is?**

■ Szerb születésű vagyok, majd Magyarországra költöztem, így egyértelmű volt számomra, hogy mindkét országban tevékenykedni szeretnék. Majd később az erdélyi ismerőseim körében is felmerült az igény arra, hogy tartsunk képzéseket, illetve konferenciákat. Ezután próbáltam törekedni arra, hogy évente legalább egyszer Erdélyben is tartsak egy nagyobb rendezvényt. A pandémia alatt különösen felmerült erre az igény. Érdekes volt a felismerés számomra, hogy egy ilyen élménypedagógiai foglalkozást – amiről azt gondoltam előtte, hogy csak személyesen lehet megtartani – az online térben is hatékonyan lehet vezetni. Ezzel hatalmas segítséget tudunk adni a pedagógusoknak a vírushelyzet alatt, a visszajelzések is ezt mutatták.

■ **Magyarországon már több élménypedagógiai konferenciát szerveztél, ami idén Szlovákiában is megrendezésre kerül. Mikor fogalmazódott meg az igény egy ilyen kezdeményezésre Szlovákiában is?**

■ 2012-ben felkértek, hogy tartsak Érsekújváron egy képzést. A foglalkozás nagyon jól sikerült, a visszajelzések is ezt mutatták. Majd úgy hozta a sors, hogy 2022 nyarán egy nyári akadémián voltam Romániában, ahol találkoztam Szlovákiából érkező pedagógusokkal. Hamar kiderült, hogy az egyik résztvevő szervezte a tíz évvel ezelőtti érsekújvári képzést, így elkezdtünk egyeztetni arról, miképp lehetne egy konferenciát szervezni pedagógusok számára, és az egyeztetések sikeresek voltak.

■ **A Játék nem játék című, háromkötetes játékgyűjtemény egyik megálmodója és szerzője vagy. Felmerül bennem a kérdés, hogy szerinted mitől jó a játék?**

■ Azt gondolom, hogy elsődlegesen az élmény miatt. Ez alatt pedig több mindent értek. Értem például azt, hogy jól érzi magát a résztvevő, miközben felismer magában valami fontosat. Hiszen előfordulhat, hogy nem annyira jó élmény egy-egy játék, viszont a résztvevő úgy tudja felismerni és beépíteni a dolgokat, hogy annak különösebb következménye nincs. Emiatt nagy hozzáadékkal bír. Élmény lehet az is, hogy egy kihívást kínál a játék, ami megmutathatja azt, hogy képes vagyok valamire

és felül tudok kerekedni egy kihíváson. Ugyanakkor megadhatja annak az élményét is, hogy elég fontos vagyok a többiek számára, és képesek vagyunk együttműködni. A játék több mindenre használható, akár tudatosan. Kezdve a szórakozástól, a szociális kompetenciák fejlesztéséig. Fontosnak tartom, hogy a résztvevők tudjanak együttműködni, toleránsak és önértékesítőek tudjanak lenni, ami – tapasztalatom szerint – a játékokkal hatékonyan fejleszthető. A játék segít, hogy jobban megismerjük egymást, ezáltal hatékonyabban tud dolgozni akár egy cég, tantestület vagy akár egy gyerekcsoport. A játék sokrétűen használható, ha tudjuk vele a célunkat.

■ **Melyik kompetenciának a fejlesztése az, amit a pedagógusok a leginkább igényelnek mostanában a képzéseken? Mi a tapasztalat ezzel kapcsolatban?**

■ A képzéseim első napja főleg az ismerkedésről, a biztonságos közeg megteremtéséről szól, és már kipróbálunk több olyan játékot is, amit a pedagógusok hazavihetnek és rögtön tovább használhatnak. A második napon kezdünk el mélyebben foglalkozni az élménypedagógiával, amikor már megfogalmazódnak igények saját magukkal és a munkájukkal kapcsolatban is. Ha ki kellene emelni kompetenciát, akkor az együttműködés, az egymásra figyelés, a tolerancia fejlesztésének igénye nagyon erősen jelen van a képzéseken. Esetenként az osztályba érkező új tanuló intergrációja, illetve a versenyhelyzetek kihívásai foglalkoztatják még a pedagógusokat.

■ **A tréningjeidet a csoportokra szabva állítod össze. Melyik a kedvenc gyakorlatod, amit betesz a táskádba minden tréning előtt, és minden pedagóguscsoporttal játszol?**

■ Rendszeresen változik, hogy mi a kedvencem, viszont a tréningeim elején az első gyakorlatok mindig páros együttműködésen alapuló gyakorlatok. Azért van ez így, mert – ha még nem dolgoztak együtt a résztvevők – nagyon nehéz lehet elsőre együtt dolgozni egy teljes csoportnak. Gyerekekkel is érdemes így kezdeni egy foglalkozást, ha nem ismerjük teljes egészében a csoportot. Amivel látszólag a legnagyobb kudarcom és egyben a legnagyobb sikerem is volt, az a kockatoronyépítés gyakorlat volt. Azt gondolom, hogy a legnagyobb áttörést – pl. gyerekcsoport felismerte az alap működésük jellegét, miszerint mindenki hangos – ezzel a nagyon egyszerű játékkal értem el a csoportoknál.

■ **Ennyi év távlatából, mi az, amit Te magad tanultál az élménypedagógia által mint tréner?**

■ Minden egyes tréningen van valami kisebb felismerés, mind magamról, mind az élménypedagógiáról. Van egy mondás, miszerint „*minden, amit helyettem teszel, azt tőlem veszed el!*”. Régebben annyira akartam, hogy a másoknak jól sikerüljön valami, hogy megoldottam helyette a helyzeteket. Hajlamos voltam erre mind a magánéletemben, mind a tréningeim során is. Azt gondolom, hogy mára már sokat fejlődtem e téren, és sokkal nagyobb élményt és tanulást tudok így nyújtani a körülöttem lévőknek. Ott tudok lenni segítőként, amikor arra a résztvevőknek vagy a családomnak igénye van. Am személy szerint annyit segítek csupán, amennyi tényleg szükséges ahhoz, hogy megtalálják a saját megoldásaikat, saját kihívásaikat. És ebben igyekszem megtalálni a határt.

■ **Köszönöm szépen a beszélgetést!**

